FRAZBILE ŞI GRANCHIOASE

LEWIS PADGETT

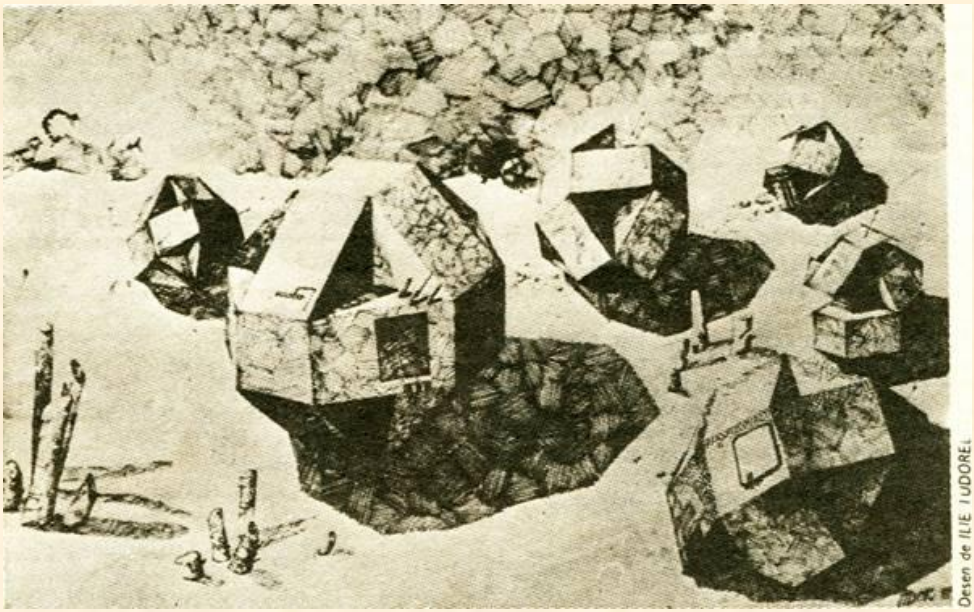

Nu are rost să încercăm să-i descriem nici pe Unthahorsten nici locurile sale, deoarece, unu la mînă, trecuseră multe milioane de ani de la Anno Domini 1942 şi, doi la mînă, Unthahorsten nu se afla pe Pămînt. Făcea ceva ce s-ar putea numi stat jos, într-un loc ce s-ar putea numi laborator. Se pregătea să-şi încerce maşina timpului.

Conectînd sursa de energie, Unthahorsten îşi dădu seama că Cutia era goală. Uitase lucrul cel mai important. Aparatul avea nevoie de un subiect, de un solid tridimensional care să reacţioneze la condiţiile altor timpuri. Altfel, la întoarcerea maşinii, Unthahorsten n-ar fi putut spune în ce perioadă temporală fusese aceasta. Un corp solid aflat în Cutie ar fi suportat însa entropia şi bombardamentul razelor cosmice din altă epocă, iar Unthahorsten ar fi putut măsura, la înapoierea maşinii, schimbările calitative şi cantitative intervenite. După aceea, puteau intra în acţiune calculatoarele, spunîndu-i imediat lui Unthahorsten dacă Cutia fusese în A D.

1000000. A.D. 1000 sau A.D. 1.

De fapt, lucrul acesta era important numai pentru Unthahorsten. Individul era destul de copilăros în mai multe privinţe.

Nu avea vreme de pierdut. Cutia începuse să strălucească şi să tremure. Unthahorsten privi disperat în jur, alergă în primul glossatch şi căută într-o ladă. Găsi acolo o grămadă de lucruşoare ciudate. Mda... Jucăriile băiatului său, Snowen, pe care acesta le adusese de pe Pământ după ce-şi însuşise thenicile respective. Eh, oricum, Snowen nu mai avea nevoie de ele. De acum era educat şi trebuia să lase de-o parte copilăriile. În plus, deşi soţia lui Unthahorsten păstra jucăriile din motive sentimentale, experimentul era cu mult mai important.

Unthahorsten părăsi glossatchul şi trînti maldărul de jucării în Cutie, închizînd capacul cu o clipă înainte de aprinderea semnalului de avertizare. Cutia dispăru. Dispariţia ei ustură ochii lui Unthahorsten.

Aşteptă.

Şi aşteptă.

În cele din urmă. renunţă să mai aştepte şi construi o alta maşină a timpului. Nici Snowen, nici mama sa nu fuseseră afectaţi de dispariţia jucăriilor aşa încît Unthahorsten goli lada în Cutia celei de-a doua maşini.

Conform calculelor sale, Cutia aceasta trebuia să apară pe Pământ, spre sfîrşitul secolului nouăsprezece. A.D. Dacă într-adevăr aşa se întîmplase, maşina rămăsese acolo, deoarece nici ea nu mai reveni.

Dezgustat, Unthahorsten hotărî să nu mai construiască nici o altă maşină a timpului. Însă, răul fusese deja făcut. Existau doua maşini, iar prima...

Scott Paradine o găsi pe cînd chiulea de la scoală. Trebuia să dea extemporal la geografie, iar Scott nu vedea nici un sens în memorarea unor denumiri – teorie destul de revoluţionară pentru anul 1942. În plus, era o zi călduţă de primăvară, cu un vînticel răcoros, care îmbia orice băiat să se întindă pe iarbă şi să privească norişorii pînă adormea. La geografie să se ducă proştii! Scott aţipi.

Pe la amiază, i se făcu foame şi picioarele lui grăsuţe îl purtară pînă la prăvălia cea mai apropiata. Acolo îşi investi puţina agoniseală cu o grijă sărăcăcioasă şi un dispreţ sublim faţa de sucurile gastrice. Se duse în lunca rîului, ca să mănînce.

Terminînd brînza, ciocolata şi bomboanele, şi golind pînă la ultima picătură sticla de suc, Scott prinse mormoloci şi-i examină cu un interes aproape ştiinţific. Nu apucă, totuşi, să observe prea multe. Ceva se rosto-

goli pe mal şi căzu în mîlul de lîngă apă, aşa încît, după ce privi atent în jur, se grăbi să cerceteze locul.

Era o Cutie. De fapt, era Cutia. Anexele ei reprezentau prea puţin pentru Scott, deşi se întreba de ce era atît de topită şi arsă. Medită puţin. Apăsă şi încercă cu briceagul, scoţînd vîrful limbii prin colţul gurii.. Hm-mm. Nu se zărea nimeni în preajmă. De unde apăruse Cutia? Cineva o lăsase aici şi solul, mîncat de apă, se surpase sub ea.

— Asta este o spirală, decise Scott în mod greşit. Aspectul era spiralat, dar nu era o spirală din cauza deformării temporale pe care o implica. Dacă obiectul ar fi fost un aeromodel, indiferent cît de complicat, ar fi avut prea puţine de ascuns în faţa lui Scott. Cutia aceasta ridica însă probleme. Ceva îi spunea lui Scott că era cu mult mai complicată decît motorul cu arc pe care îl demontase cu atîta îndemînare cu o săptămînă în urmă.

Totuşi, nici un băiat nu lasă o cutie nedeschisă, doar dacă este îndepărtat prin forţă. Scott apasă mai tare. Unghiurile obiectului erau ciudate. Scurt-circuitate, probabil. De asta.. uf! Briceagul alunecase. Scott îşi supse degetul şi rosti cîteva cuvinte pe care nu le pomenea faţă de adulţi.

Poate că era o cutie muzicală.

Scott nu ar fi trebuit să fie decepţionat. Aparatul i-ar fi dat bătăi de cap lui Einstein şi l-ar fi înnebunit pe Steinmetz. Bineînţeles, necazul venea din faptul că cutia nu intrase complet în continuumul spaţio-temporal unde exista Scott şi, deci, nu putea fi deschisă. Cel puţin pînă atunci cînd Scott a folosit o piatră, ciocănind şi deplasînd non-spirala spiralată.

De fapt, a ciocănit-o în punctul de contact cu cea de-a patra dimensiune, eliberînd torsiunea spaţio-temporală pe care o menţinea. Se auzi un pocnet sec. Cutia tremură uşor şi rămase nemişcată, intrînd acum în domeniul de existenţă al lui Scott. Băiatul o deschise cu uşurinţă.

Primul lucru pe care l-a văzut a fost cască moale, din ţesătură, dar a ignorat-o. Era o şapcă oarecare. A ridicat după aceea un cub de cristal, transparent, mic de încăpea în palmă – mult prea mic pentru a conţine labirintul de maşinării care se zăreau înăuntru. Într-o clipă, Scott a rezolvat problema. Cristalul era un fel de lupă ce mărea foarte mult lucrurile aflate în cub. Se întrevedeau acolo nişte chestii foarte ciudate. De exemplu, omuleţi minusculi.

Omuleţii se mişcau. Aidoma figurinelor unui ceas, deşi mult mai lin. Parcă ar fi fost la teatru. Pe Scott îl interesa cum erau îmbrăcaţi, dar era pur şi simplu fascinat de mişcările lor. Omuleţii construiau o casă. Scott ar fi vrut să ia foc casa, pentru a vedea ce aveau să facă.

Pe clădirea neterminată apărură limbi de foc. Omuleţii stinseră incendiul, folosind multe instrumente ciudate.

Lui Scott nu-i trebui mult timp ca să înţeleagă. Era totuşi puţin îngrijorat. Omuleţii îi puteau îndeplini gîndurile. Cînd îşi dădu seama de acest lucru, se sperie şi arunca cubul.

După ce se îndepărtase cîţiva metri, se gîndi mai bine şi se întoarse. Cubul de cristal strălucea în soare, pe jumătate afundat în apă. Era doar o jucărie. Scott pricepu, cu instinctul perfect al copilului. Nu-l ridică însă imediat. Mai întîi, reveni la cutie şi examină restul obiectelor.

Găsi cîteva de-a dreptul remarcabile. Amiaza trecu mult prea repede. În cele din urmă, Scott puse jucăriile înapoi în cutie şi o cără acasă, gîfîind şi icnind. Era roşu la faţa cînd ajunse la uşa bucătăriei. Ascunse cutia în fundul unui dulap din camera lui, aflată la etajul casei. Cubul de cristal îl strecură în buzunarul pantalonilor, umflat deja cu sfoară, o sîrmă bobinată, două monezi, un ghemotoc de staniol, un timbru şi o bucată de mică. Emma, surioara de doi ani a lui Scott, apăru legănîndu-se pe coridor şi îi spuse bună.

— Bună, mototol, dădu Scott din cap, de la înălţimea celor şapte ani şi cîteva luni ale sale. O trata pe Emma cu superioritate, dar ea nu-şi dădea seama de asta. Mică, durdulie, şi cu ochii mari şi rotunzi, căzu pe covor, privindu-şi resemnată pantofii.

— Leagă, Scotty, te log.

— Mototol, îi spuse Scott cu blîndeţe, legîndu-i şireturile. Masa e gata?

Emma încuviinţă din cap.

— Ia să-ţi văd mîinile.

Surprinzător, erau remarcabil de curate, deşi probabil nu şi antiseptice. Scott îşi privi gînditor palmele şi, strîmbîndu-se, intră în baie, unde se spală atent. Mormolocii lăsaseră urme.

La parterul casei, în sufragerie, Dennis Paradine şi soţia lui, Jane, îşi sorbeau coctailurile dinaintea mesei. Dennis era un bărbat mai degeabă tînăr, cu părul uşor spicat, faţa îngustă şi gura mică; preda filozofia la universitate. Jane era micuţă, slăbuţă, brunetă şi foarte frumoasă.

— Pantofi noi, rosti ea sorbind din pahar. Îţi plac?

— Să bem pentru crimă, murmură absent Paradine. Ce? Pantofi? Nu acum. Lasă-mă să termin paharul. Am avut o zi grea.

— Examene?

— Îmhi. Tineri înflăcăraţi aspirînd spre bărbăţie. Sper să moară cu toţii,

în chinuri groaznice. Insh'Allah.

— Vreau măslina, ceru Jane.

— Ştiu, oftă resemnat Paradine. Au trecut ani de zile de cînd n-am mai gustat şi eu una. Într-un Martini, vreau să zic. Chiar dacă-ţi pun şase în pahar, tot nu eşti mulţumită.

— O vreau pe a ta. Frăţia de sînge... Simbolism. Ăsta-i motivul.

Paradine o privi amenințător şi îşi încrucişă picioarele lungi.

— Vorbeşti ca una din studentele mele,

— Ca frumuşica de Betty Dawson, poate? îşi arătă Jane ghearele. Îţi mai vorbeşte în stilul acela ofensiv?

— Mda. Copila e o problemă, psihologic vorbind. Bine că nu sînt taică-său. Daca aş fi fost... Paradine încuviinţa semnificativ: conştiinţa sexului şi prea multe filme. Cred ca are încă impresia că poate promova anul, arătîndu-mi genunchii. Care sînt, de fapt, cam osoşi.

Jane îşi potrivi fusta cu o mîndrie neascunsa. Paradine se ridică şi turnă alte Martini.

— Pur şi simplu, nu văd ce rost are să-i învăţ filozofia pe maimuţoii ăia. N-au vîrsta potrivita. Obiceiurile lor, felul de-a gîndi, sînt deja formate. Sînt oribil de conservatori, deşi nu recunosc asta. Singurele persoane care pot înţelege filozofia sînt adulţii maturi şi copiii de vîrsta Emmei şi a lui Scotty.

— Oricum, nu-l înscrie pe Scotty la cursul tău, făcu Jane. Încă nu este gata să devină Doctor în Filozofie. Nu sînt de acord cu grăbirea geniilor precoce, mai ales cînd este vorba de copiii mei.

— Scotty ar fi probabil mai bun decît Betty Dawson, mormăi Paradine.

— „Muri bătrîn şi obosit la vîrsta de cinci ani", cită visătoare Jane. Vreau măslina.

— Ia-o. Apropo, îmi plac pantofii.

— Mulţumesc. Uite-o şi pe Rosalie. Masa?

— Este gata, doamnă Paradine. răspunse Rosalie Să-i chem pe domnişoara Emma şi pe domnişorul Scotty.

— Îi chem eu. Paradine scoase capul pe uşă şi răcni: Copii! La masă!

Pe scara tropăiră picioruşe. Scott apăru primul, spălat şi pieptănat, dar cu un smoc rebel ridicat în vîrful capului. Emma îl urmă, coborînd grijulie fiecare treapta. La jumătatea drumului, renunţă să mai coboare cu faţa şi se întoarse, terminînd parcursul în patru labe, funduleţul ei părînd a se descurca de minune în această misiune complicată. Paradine o urmări, fascinat de spectacol, pînă ce recepţiona în plin izbitura fiului său.

— Bună, tati! ţipă Scott.

Paradine se reculese şi-l privi cu demnitate.

— Bună. Ajută-mă pînă la masă. Cred că mi-ai dislocat şoldul.

Scott năvălise deja în cealaltă încăpere, unde se sui pe pantofii Janei într-un acces de afecţiune, bolborosi cîteva scuze şi fugi să-şi ocupe locul la masă. Urmîndu-l, Paradine încruntă o sprînceană. Degetul lui arătător se găsea în strînsoarea disperata a mînuţei Emmei.

— Mă întreb ce-i cu dracuşorul?

— Nimic bun, probabil, suspină Jane. Bună, scumpule. Ia să-ţi văd urechile.

— Sînt **curate.** Le-a lins Mickey.

— Mda, limba unui Airedale e mult mai curată decît urechile tale, hotărî Jane după o inspecţie rapidă. Totuşi, atît timp cît poţi auzi, murdăria este numai superficială.

— Fisială?

— Adică doar un pic. Jane îşi ridică fetiţa şi-o aşeză pe un scaun înalt. Abia în ultima vreme, Emma dobîndise demnitatea de-a servi masa împreună cu restul familiei şi era, după cum remarcase Paradine, copleşită de mîndrie. I se spusese că numai copilaşii varsă mîncare. Drept urmare, ducea lingura la gură cu o încetineală atît de grijulie, încît lui Paradine îi dădeau lacrimile cînd o vedea.

— O bandă rulantă ar fi ideală pentru Emma, remarcă el trăgîndu-i Janei scaunul. Porţii mici de spanac, sosindu-i la guriţă la intervale regulate.

Masa se desfăşoară normal, pînă cînd Paradine zări farfuria lui Scott

— Hei! Eşti bolnav? Te-ai îndopat prea mult la prînz?

Scott examină gînditor mîncarea dinaintea lui.

— M-am săturat tăticule, răspunse el.

— De obicei, mănînci cît poţi şi încă ceva pe deasupra, comentă Paradine. Ştiu că băieţii aflaţi în creştere bagă în ei, zilnic, tone de mîncare, dar tu eşti sub normă în seara asta. Nu te simţi bine?

— Ba da. Zău, nu mai mi-e foame.

— Nu mai **vrei** nimic?

— Nu. Am mîncat altfel.

— Ceva ce te-au învăţat la şcoală? întrebă Jane.

Scott clătină solemn din cap.

— Nu m-a învăţat nimeni. Am descoperit singur. Folosesc scuipatul.

— Ia mai încearcă, îi sugeră Paradine. Foloseşte cuvîntul care se cuvine.

— Ăăă... s-salivă. Da?

— Mda. Mai multe pepsine? Jane, în secreţia salivară există pepsine? Am uitat.

— În a mea există otravă, constată Jane. Rosalie a lăsat iarăşi coji în piure.

Paradine era însă interesat.

— Vrei să spui că obţii tot ce ai nevoie din hrana – că nu iroseşti nimic, şi mănînci şi mai puţin?

— Aşa cred, răspunse Scott după o clipă de gîndire. Nu e numai scu... saliva. Măsor, cumva, cît de mult să iau în gură şi ce alimente să combin. Nu ştiu... Aşa fac eu

— Hmm, pufni Paradine, hotărîndu-se să verifice mai tîrziu. Este o idee destul de revoluţionară.

Adeseori, puştii au idei ciudate, dar aceea putea să conţină ceva interesant. Îşi umezi buzele:

— Presupun că, în cele din urmă, oamenii vor mînca cu totul altfel, atît prin modul de-a consuma, cît şi prin tipul alimentelor. Vreau să zic că vor mînca alte alimente. Jane, fiul nostru dă semne de genialitate.

— Da?

— A făcut o constatare importantă pentru dieteticieni. Singur ai ajuns la concluzia asta, Scotty?

— Bineînţeles, răspunse băiatul crezînd şi el în vorbele sale.

— De unde ţi-a venit ideea?

— Ah... ăăă, se foi Scott. Nu ştiu. Cred că nu-i important.

Paradine era inexplicabil de dezamăgit.

— Cu siguranţă însă că...

— S-s-scuipat! ţipă Emma, cuprinsă brusc de un acces de rea purtare. **Scuipat!** încercă ea să repete, reuşind numai să-şi scuipe în poală.

Cu un aer resemnat, Jane o ridică de la masă şi o schimbă, în vreme ce Paradine îl privea pe Scott cu un interes uşor derutat. Abia după cină, în salon, se mai petrecu ceva interesant.

— Ai de făcut lecţii pentru acasă?

— N-n-nu, roşi vinovat Scott.

Ca să-şi ascundă stînjeneala, scoase din buzunar o jucărie găsită în cutie şi începu s-o deplieze. Rezultatul semăna cu un abac presărat cu biluţe. Paradine nu-l zări de la început, dar Emma îl văzu. Dori să se joace şi ea,

— Nu, se răsti Scott. Stai cuminte, mototol. Se chinui cu bilele, scoţînd mici sunete de interes. Emma întinse un deget grăsuţ şi ţipă.

— Scotty, îl avertiză Paradine.

— Nu i-am făcut nimic.

— M-a ciupit, boci Emma.

Paradine ridică ochii. Se încruntă şi privi atent. Ce...

— Acela este un abac? întrebă el. Dă-mi-l, te rog.

Fără tragere de inimă, Scott aduse jucăria tatălui sau. Paradine clipi de mai multe ori. Depliat, „abacul" avea vreo sută de centimetri pătraţi şi era compus din sîrme subţiri, rigide care se intersectau din loc în loc. Pe sîrmuliţe se găseau bile colorate. Acestea se puteau deplasa înainte şi înapoi, precum şi de pe o sîrmă pe alta, chiar şi prin punctele de intersecţie. Dar, o bilă fixată pe o sîrmă nu poate traversa intersecţia a doua sîrme.

Deci, se părea că nu erau fixate pe sirmă. Paradine privi mai de aproape. Fiecare biluţă avea un canal ce o înconjura după un diametru, aşa încît putea să translateze şi, simultan, să se rostogolească pe sîrmă. Paradine încercă să scoată o biluţă. Părea menţinută magnetic. Oţel? Semăna mai degrabă cu plasticul.

Rama însăşi... Paradine nu era matematician. Totuşi, unghiurile făcute de sîrme erau cam ciudate prin lipsa lor de logică euclidiană. Alcătuiau un labirint. Poate ca asta era jucăria... un labirint.

— De unde ai asta?

— Mi-a dat-o unchiul Harry, răspunse Scott cu o inspiraţie de moment. Duminica trecută, cînd a venit.

Unchiul Harry era plecat din oraş, lucru cunoscut de Scott. La vîrsta de şapte ani, un băiat îşi dă seama iute că adulţii au remuşcările lor şi se interesează de la cine provin cadourile. În plus, unchiul Harry avea să lipsească vreo doua săptămîni, o perioadă de timp inimaginabilă pentru Scott, iar faptul că, în cele din urma, minciuna sa avea să fie descoperită, însemna pentru el mai puţin decît avantajul de a păstra jucăria.

Paradine constată că, pe măsură ce încerca să manipuleze jucăria, era tot mai derutat. Unghiurile erau oarecum lipsite de logică. Era un joc ciudat. Bila aceasta roşie, dacă aluneca pe sîrma **asta** pînă la nodul **acela,** trebuia să ajungă **acolo...** dar nu ajungea. Un labirint, straniu însă, fără îndoială instructiv. Paradine simţi că n-o să mai aibă răbdare cu obiectul.

Totuşi, Scott avea, retrăgîndu-se într-un colt şi mişcînd bilele, acompaniindu-se cu mormăieli şi exclamaţii. Bilele **înţepau** atunci cînd Scott le alegea pe cele greşite, sau încerca să le deplaseze în direcţii care nu erau corecte, în cele din urmă, exclamă fericit.

— Gata, tati!

— He? Ce? Ia să văd.

Pentru Paradine, obiectul arăta exact la fel, dar Scott îi indică radiind mulţumit.

— Am făcut-o să dispară.

— Ce anume?

— Bila albastră. Nu mai este

Paradine nu putea crede aşa ceva şi pufni. Scott se chinui iarăşi cu jucăria. Experimenta. De data aceasta, nu mai recepţiona înţepături, nici măcar uşoare. Abacul îi arătase metoda corectă. Acum trebuia să facă totul singur. Unghiurile ciudate ale sirmelor păreau mai puţin derutante.

Era o jucărie foarte instructivă...

Funcţiona, se gîndi Scott, ca şi cubul de cristal. Amintindu-şi de cub, îl scoase din buzunar şi dădu abacul Emmei, care era copleşită de fericire. Se apucă imediat de treaba, deplasînd bilele, fără să mai protesteze acum în faţa înţepăturilor – care, într-adevăr, erau foarte slabe – şi, fiind atentă, reuşi să facă o bilă să dispară aproape la fel de repede ca şi Scott. Bila albastra reapăru – dar Scott nu observă. Se retrăsese într-un colţ, după canapea, şi se distra cu cubul.

Înăuntrul obiectului se aflau omuleţi manechine mititele, mărite de proprietăţile amplificatoare ale cristalului iar aceştia se mişcau. Construiau o casă. Clădirea lua foc, cu nişte flăcări foarte realiste, iar omuleţii se opriră.

— Stingeţi focul! pufni Scott

Nu se întîmplă însă nimic. Unde era tulumba aceea ciudată cu braţe rotative care apăruse mai înainte? Uite-o. Apăru şi se opri. Scott o grăbi.

Asta era amuzant. Semăna cu regia unei piese, numai ca era mult mai reală. Omuleţii făceau ceea ce le spunea Scott în mintea sa. Daca greşea, ei se opreau pînă cînd el găsea rezolvarea corectă. Îi puneau chiar şi unele probleme.

Cubul era şi el o jucărie foarte instructivă. Îl învăţa pe Scott, cu o iuţeală alarmantă – şi-l învăţa în mod plăcut. Nu-i dădea însă nici o informaţie nouă. Băiatul nu era încă pregătit. Mai tîrziu... mai tîrziu...

Emma se plictisi de abac şi porni în căutarea lui Scott. Nu-l găsi în camera lui dar, ajunsă acolo, deveni interesată de conţinutul dulapului. Descoperi cutia. Conţinea o comoară – o păpuşă remarcată deja de Scott, însă abandonată cu dispreţ. Chicotind Emma coborî păpuşa în salon, se aşeza în mijloc podelei şi începu să o desfacă.

— Iubito! Ce-i asta?

— Usuleţul!

Evident, nu era ursuleţul, orb şi fără urechi, dar plăcut în rotunjimile

sale moi. Pentru Emma, însă, toate păpuşile erau „ursuleţul”.

Jane Paradine ezită.

— O ai de la fetiţa cealaltă?

— Nu. Al meu.

Scott ieşi din colţul lui ascunzînd cubul în buzunar.

— Ăăă... este de la unchiul Harry.

— Unchiul Harry ţi-a dat-o, Emma?

— Mi-a dat-o mie pentru Emma, se grăbi Scott, adăugînd altă piatră la temelia minciunii sale. Duminica trecută, completă el.

— O s-o rupi, scumpo.

Emma arata păpuşa mamei sale

— Desface. Vezi?

— Da? Este... **uh!** Jane îşi trase răsuflarea. Paradine o privi.

— Ce s-a întîmplat?

Ea îi aduse păpuşa, ezită, apoi intră în sufragerie, aruncîndu-i o privire semnificativă. Paradine o urmă. Închizînd uşa. Jane aşeză păpuşa pe masa

— Nu-i prea drăguţă, aşa-i Denny?

— Hmm.

La prima vedere era destul de neplăcută. Locul unui manechin anatomic era mai degrabă într-un liceu sanitar, decît printre jucăriile unor copii.

Jucăria se desfăcea în secţiuni piele, muşchi, organe miniaturale, dar perfecte din cîte îşi dădea seama Paradine. Deveni interesat.

— Nu ştiu. Pentru un copil, asemenea lucruri n-au acelaşi înţeles.

— Uită-te la ficat. Este ficat, nu?

— Sigur. Auzi, eu... ce ciudat!

— Ce anume?

— Nu-i chiar atît de perfect din punct de vedere anatomic. Paradine îşi trase un scaun şi urmă: Traiectul digestiv este prea scurt. Nu are intestinul gros şi nici apendicele.

— Putem s-o dăm Emmei?

— Mi-ar place şi mie una. De unde Dumnezeu o are Harry? Nu, nu-i poate strica. Adulţii sînt condiţionaţi să reacţioneze cu neplăcere înaintea organelor interne. Copiii, nu. Ei cred că în interior sînt ca un cartof. Emma poate căpăta noţiuni corecte de fiziologie de la păpuşa asta.

— Dar aceia ce sînt? Nervi?

— Nu, ăştia sînt nervii. Arterele aici; venele... astea. Ciudată... aorta. Paradine privi surprins. Ăsta... care este termenul latinesc pentru, reţea? Oricum... ăa? Rita? Rata?

— Ral, sugera Jane la întîmplare

— Asta este o respiraţie, o corectă nemilos Paradine. Nu-mi dau seama ce poate fi reţeaua asta luminoasă. Acoperă întregul corp, ca şi nervii.

— Sînge.

— Nu. Nu-i circulator, nu-i neural, curios! Pare să fie în legătură cu plămînii.

Deveniră preocupaţi, studiind păpuşa cea stranie. Era realizata cu o deosebită perfecţiune a detaliilor. Iar lucrul acesta era ciudat, considerînd abaterile fiziologice descoperite.

— Stai să-l aduc pe Gould, spuse Paradine şi începu să compare păpuşa cu planşele anatomice. Nu găsi nimic nou, doar mirarea îi spori şi mai mult.

Oricum, era mai distractiv decît un labirint.

Între timp, în camera alăturată, Emma deplasa înainte şi înapoi bilele abacului Acum, mişcările nu mai erau atît de stranii. Chiar cînd bilele dispăreau. Aproape că putea urmări direcţia aceea nouă... aproape...

Scott oftă, privind în cubul de cristal şi comandînd mental, cu multe începuturi greşite, construcţia unei clădiri ceva mai complicate decît cea distrusă de foc. Şi el învăţa... fiind condiţionat..

Din punct de vedere antropomorf, greşeala lui Paradine fusese că nu scăpase imediat de jucării. Nu-şi dăduse seama de semnificaţia lor şi, atunci cînd înţelese, circumstanţele progresaseră binişor. Unchiul Harry nu revenise în oraş, aşa încît Paradine nu putea lua legătura cu ei. În plus, se apropiau examenele de sfîrşit de semestru, ceea ce însemna eforturi mentale deosebite şi epuizare totală în timpul nopţii, iar de o săptămînă, Jane era uşor răcită. Emma şi Scott domneau liberi asupra jucăriilor.

— Tăticule, întrebă Scott într-o seară, ce este o plastă?

— Plasmă?

Scott ezită.

— Nu... **nu cred.** Nu este corect plastă?

— Pare a fi termenul scoţian pentru plasă. Aşa merge?

— Nu văd cum, mormăi Scott şi se îndepărtă, pufnind, să se joace cu abacul. Îl mînuia acum cu destulă abilitate. Dar, cu instinctul copiilor de a evita întreruperile, atît el cît şi Emma se jucau de obicei pitiţi pe undeva. Nu întotdeauna, desigur – însă experienţele mai complicate nu se desfăşurau niciodată sub ochii unui adult.

Scott învăţa repede. Ceea ce vedea acum în cubul de cristal avea puţine

legături cu problemele simple de la început. Erau fascinant de tehnice. Dacă Scott şi-ar fi dat seama că educaţia lui era dirijată şi supravegheată – deşi numai mecanic – probabil că şi-ar fi pierdut interesul. Pe cînd aşa, iniţiativele sale nu erau niciodată respinse.

Abacul, cubul, păpuşa şi alte jucării pe care copiii le găsiseră în cutie...

Nici Paradine, nici Jane nu bănuiau ce efect avea conţinutul maşinii timpului asupra copiilor. Cum ar fi putut? Copiii dramatizează instinctiv, în scopul auto-apărării. Ei nu sînt încă adaptaţi exigenţelor – parţial inexplicabile pentru ei – unei societăţi mature. Mai mult, viaţa lor este complicată de variabile umane. Cineva le spune că au voie să se joace în grădină, dar fără să rupă flori sau pomişori. Altcineva le interzice cu desăvîrşire jucatul în grădină. Regulile nu sînt bătute în cuie; ele variază şi copiii depind, neajutoraţi, de capriciile celor care îi nasc, îi hrănesc şi-i îmbracă. Şi îi tiranizează. Puiul nu înfruntă această tiranie, deoarece face parte integrală din natura sa. Totuşi, el are o personalitate şi îşi menţine integritatea printr-o luptă subtilă, deşi pasivă.

El se schimbă sub ochii adultului. Atunci cînd îşi aminteşte, se străduieşte să placă şi să atragă atenţia asupra lui, aidoma unui actor pe scenă. Asemenea încercări nu sînt străine adulţilor. Aceştia exagerează însă mai puţin – faţă de alţi adulţi.

Este greu de admis că subtilitatea lipseşte copiilor. Ei se deosebesc de maturi prin faptul că gîndesc în mod diferit. Putem distruge, cu mai multă sau mai puţină uşurinţă, pretenţiile lor – dar aceeaşi situaţie este valabila şi pentru ei. Nemilos, un copil poate fărîma pretenţiile unui adult. Iconoclasmul este prerogativul lor.

De pildă, scliviseala. Zorzoanele relaţiilor sociale, exagerate pînă aproape de absurd. Un gigolo...

— Ce „savoir faire”! Ce curtoazie rafinata! Văduvele şi prostuţele blonde sînt adeseori impresionate. Bărbaţii fac comentarii mai puţin plăcute. Copilul, însă, merge direct la rădăcină.

— Ce **prostie!**

Cum să priceapă o fiinţă umană nedezvoltata sistemul complicat al relaţiilor sociale? Nu poate. Pentru ea, exagerarea politeţii naturale este o prostie. Structura funcţională a rutinelor vieţii este barocă. Copilul este un animal mic şi egocentric, care nu se poate imagina în postura altuia – cu siguranţă nu în postura unui adult. Fiind o unitate autonomă, aproape perfectă din punct de vedere natural, cu toate necesităţile suplinite de alţii, copilul este asemănător unei creaturi unicelulare, plutind într-un fluid vital,

căreia i se aduce hrana, şi de la care se îndepărtează materiile evacuate.

Din punctul de vedere al logicii, un copil este aproape teribil de perfect. Un prunc ar putea fi chiar mai perfect, dar este atît de străin unui adult încît nu i se pot aplica decît standarde de comparaţie superficiale. Procesele de gîndire ale unui bebeluş sînt de-a dreptul inimaginabile. Cu toate acestea, pruncii gîndesc, chiar şi înainte de naştere. În pîntecele matern, ei se mişcă şi dorm, nu numai în mod instinctiv. Noi sîntem condiţionaţi să reacţionăm destul de neobişnuit la ideea că un embrion uman poate gîndi. Sîntem surprinşi, eventual rîdem ca să ne mascăm şocul. Nimic omenesc nu ne poate fi străin.

Un prunc, însă, nu este ceva omenesc. Un embrion... şi mai puţin.

Din această cauză, pesemne, Emma învăţa de la jucării mai multe lucruri decît Scott. Desigur, băiatul îşi putea comunica gîndurile în mod explicit. Emma nu putea, decît în fragmente criptice. De pilda, chestiunea mîzgălelilor...

Daţi hîrtie şi creion unui copil şi va desena ceva, care pentru el înseamnă cu totul altceva decît pentru un adult. Mîzgălelile absurde seamănă prea puţin cu o maşină, totuşi pentru copil ele sînt o maşină. Poate chiar tridimensională. Copiii gîndesc şi văd altfel lucrurile.

Toate acestea îi treceau prin minte lui Paradine, într-o seară, cînd, cu ziarul deschis în faţa. Îi privea pe Emma şi Scott comunicînd. Scott o întreba ceva pe surioara lui. Uneori, făcea acest lucru vorbind normal. Adeseori însă recurgea la bolboroseli şi semne. Emma încerca să răspundă, dar handicapul era prea mare.

În cele din urmă, Scott recurse la hîrtie şi creion. Emma fu încîntată. Apăsînd cu vîrful limbii în obraz, scrise ceva chinuindu-se. Scott luă hîrtia, o examină şi se strîmbă.

— Nu-i bine, Emma, remarcă el.

Emma încuviinţă furioasă din cap. Apucă din nou creionul şi mai mîzgăli ceva. Scott meditä puţin, apoi zîmbi şovăitor şi se ridică. Dispăru pe coridor. Emma reveni la abac.

Paradine se ridică de pe scaun şi privi hîrtia, cu ideea nebună că Emma învăţase, cine ştie cum, să scrie. Nu era aşa. Foaia era acoperita de mîzgăleli lipsite de sens, familiare oricărui părinte. Paradine îşi muşcă uşor buza.

Putea fi un grafic reprezentînd variaţiile mintale ale unui gîndac melancolic, dar probabil că nu era. Totuşi, fără îndoială, pentru Emma mîzgălelile însemnau ceva. Poate era chiar portretul „usuleţului”.

Scott se întoarse, privind mulţumit, întîlni căutătură Emmei şi încu-

viinţă. Paradine se simţi împuns de curiozitate.

— Secrete?

— Nu Emma... ăăă... m-a rugat să fac ceva pentru ea.

— Aha.

Amintindu-şi de pruncii care bolborosiseră în limbi necunoscute, uluind lingviştii, Paradine îşi propuse să ia hîrtia după ce copiii aveau să termine cu ea. A doua zi, la universitate, arată foaia lui Elkins. Individul avea o experienţă bogată în domeniile obscure ale lingvisticii, dar chicoti la ideea transpunerii mîzgălelilor Emmei în cuvinte.

— Uite o traducere liberă, Dennis. Citez: Nu ştiu nici eu ce înseamnă asta, dar o să-l păcălim al naibii pe tăticu'. Încheiat citatul

Cei doi bărbaţi izbucniră în rîs şi plecară să-şi ţină cursurile. Mai tîrziu, Paradine avea să-şi reamintească episodul. Mai ales după întîlnirea cu Holloway. Dar pînă atunci aveau să mai treacă nişte luni de zile, iar lucrurile avansară şi mai mult spre deznodămînt.

Poate că Paradine şi Jane dovediseră un interes prea mare faţă de jucării. Emma şi Scott începură să le ascundă, jucîndu-se cu ele numai atunci cînd erau singuri. N-o mai făceau cu nepăsare, ci cu o anumită prudenţă. Cu toate acestea, Jane era neliniştită.

Într-o seară, îi vorbi lui Paradine despre ceea ce simţea.

— Ştii păpuşa pe care i-a dăruit-o Harry, Emmei?

— Da.

— Astăzi am fost în oraş şi am încercat să aflu de unde provine. Nici o indicaţie.

— Poate că Harry a cumpărat-o din New York

Jane nu era convinsa.

— L-am întrebat şi în legătură cu celelalte lucruri. Mi-au arătat toate jucăriile – şi Johnson's este un magazin mare, ştii doar. Nu există nimic asemănător abacului Emmei.

— Hm... Paradine nu era prea interesat. În seara aceea aveau bilete la un spectacol şi se făcuse tîrziu. Aşa încît subiectul a fost abandonat.

Reveni în actualitate atunci cînd o vecină îi telefonă Janei.

— Scotty n-a fost niciodată aşa, Denny. Doamna Burns a spus că l-a speriat rău de tot pe Francis al ei.

— Francis? Derbedeul ăla mic şi gras, nu-i aşa? Seamănă cu taică-său. Odată, pe cînd eram în anul doi de liceu, i-am spart nasul lui Burns.

— Termină cu lăudăroşeniile şi ascultă-mă, făcu Jane amestecînd un coctail. Scott i-a arătat lui Francis ceva care l-a speriat pe puşti. N-ar fi mai

bine să vezi...

— Aşa se pare. Paradine ciuli urechea. Zgomotele din camera alăturată îi spuseră unde se află fiul său: Scotty!

— Bang! exclamă Scott şi apăru zîmbind. I-am omorît pe toţi piraţii spaţiali! Ai treabă cu mine, tati?

— Da. Dacă poţi să-i laşi pe piraţi neîngropaţi cîteva minute. Ce i-ai făcut lui Francis Burns?

Ochii albaştri ai lui Scott exprimau o candoare uriaşă.

— Cum?

— Mai încearcă. Sînt convins că-ţi poţi aminti.

— Ăăă. Ah, aia... Nu i-am făcut nimic. Pe cuvînt. L-am lăsat să se uite la televizorul meu şi l-a... l-a speriat

— Televizorul?

Scott arătă cubul de cristal.

— Nu e chiar televizor. Vezi?

Paradine privi jucăria, surprins de sistemul de amplificare al imaginilor. Cu toate acestea nu vedea decît un labirint de linii colorate, lipsite de sens

— Unchiul Harry.

Paradine întinse mîna spre telefon. Scott înghiţi un nod.

— Unchiul... unchiul Harry s-a întors în oraş?

— Da.

— Bine, eu mă duc să fac baie.

Scott se îndreptă spre uşa. Paradine întîlni privirea Janei şi încuviinţă semnificativ.

Harry era acasă şi negă orice amestec în legătura cu jucăriile cele ciudate. Destul de supărat, Paradine îi ceru lui Scott să i le aducă pe toate. În cele din urmă, jucăriile au fost aşezate în şir pe masă: cubul, abacul, păpuşa, casca-şapcă şi alte cîteva obiecte misterioase. Scott a fost interogat. Un timp, minţi cu încăpăţînare dar, în cele din urmă, cedă şi mărturisi sughiţînd.

— Adu cutia în care au fost lucrurile astea, ordona Paradine şi apoi te duci la culcare.

— O să... hîc!... mă pedepseşti, tăticule?

— Da, pentru minciuni. Cunoşti regula. Două săptămîni, nici un film şi nici bani pentru prăjituri.

Scott înghiţi un nod.

— O să-mi iei jucăriile?

— Nu ştiu încă.

— Bine, ’pte bună, tati, ’pte bună, mami.

După ce băieţelul dispăru pe scări, Paradine se aşeză pe un scaun şi studie atent cutia. Atinse gînditor mecanismele de deschidere topite. Jane îl privea.

— Ce este, Denny?

— Nu ştiu. Cine să fi lăsat o cutie cu jucării lîngă rîu?

— S-ar putea să fi căzut dintr-o maşină.

— Nu în locul acela. Dincolo de calea ferată, drumul nu trece pe lîngă rîu. Este un teren viran... nimic altceva. Paradine îşi aprinse o ţigară: bem ceva, iubito?

— Pregătesc eu.

Jane se apucă de treabă, dar privirea îi era tot îngrijorată. Îi aduse un pahar lui Paradine şi rămase înapoia lui, ciufulindu-i părul cu degetele.

— Ceva în neregulă?

— Nu, absolut nimic. Doar... de unde au apărut jucăriile astea?

— La Johnson’s nu le cunoştea nimeni, iar ei îşi comandă marfa de la New York.

— Am verificat şi eu, recunoscu Paradine. Păpuşa aia, o arătă el, mă pune pe gînduri. Este adevărat, apar fel de fel de lucruri, dar aş vrea să ştiu cine le-a făcut pe astea.

— Un psiholog? Abacul... cu astfel de obiecte nu se fac teste de laborator?

— Ai dreptate, pocni din degete Paradine. Şi fii atentă! Săptămîna viitoare, la universitate, trebuie să ţină o conferinţă un tip pe nume Holloway, psiholog de copii. Are reputaţie, este un nume celebru. Poate ştie ceva despre chestiile astea.

— Holloway? Nu...

— Rex Holloway. E... hm-m-m! Stă pe aici, pe aproape. Crezi că el a construit jucăriile astea?

Jane examină abacul. Se strîmbă şi ridică din umeri.

— Dacă el le-a făcut, atunci tipul nu-mi place. Totuşi, Denny, vezi dacă poţi afla ceva.

— O să încerc, încuviinţă Paradine.

Bău coctailul încruntîndu-se. Era vag neliniştit Dar nu era speriat... nu încă.

Rex Holloway era un bărbat grăsuţ, chel şi cu nişte ochelari groşi, deasupra cărora sprîncenele sale negre şi stufoase stăteau ca nişte omizi

zbîrlite. După o săptămînă, Paradine îl invită la masă. Aparent, Holloway nu era atent la copii, dar nu-i scăpa nimic din cîte făceau sau spuneau aceştia. Ochii lui cenuşii, ageri şi şireţi, vedeau totul.

Jucăriile îl fascinară. În sufragerie, cei trei adulţi se strînseră în jurul mesei pe care se afla cutia. Holloway le studie atent, în vreme ce-i asculta pe Jane şi Paradine. În cele din urma, vorbi şi el:

— Mă bucur că am venit aici în seara asta. Nu pe deplin, însă. Ştiţi, totul este foarte tulburător.

— Ha? Paradine se zgîi la el, iar pe chipul Janei se întipări consternarea. Următoarele cuvinte ale lui Holloway nu avură darul să-i liniştească.

— Avem de-a face cu nebunie.

Zîmbi, văzînd privirile şocate ale celor doi soţi.

— Din punctul de vedere al adulţilor, toţi copiii sînt nebuni. Aţi citit cumva cartea lui Hughes: „Vînt de înălţime în Jamaica”?

— O avem.

Paradine scoase cărticica din raft. Holloway întinse mîna, luă cartea şi o frunzări pînă găsi pasajul dorit. Citi cu glas tare:

— „Desigur, pruncii nu sînt umani – sînt mai degrabă animale şi au o cultură străveche şi ramificată, aidoma pisicilor, peştilor şi chiar şerpilor: asemănătoare cu ale acestora, dar mult mai complicată şi mai plină de viaţă deoarece, la urma urmei, pruncii sînt una dintre cele mai dezvoltate specii ale vertebratelor inferioare. Pe scurt, ei au creiere care lucrează cu termeni şi categorii proprii, ce nu pot fi traduse prin termeni şi categorii aparţinînd minţii omeneşti.”

Jane încercă să fie calmă, dar nu reuşi.

— Nu vreţi să spuneţi că Emma..

— Aţi putea gîndi ca fiica dumneavoastră? întreba Holloway. Ascultaţi: „Un adult nu poate gîndi ca un prunc, aşa cum nu poate gîndi ca o albină.”

Amestecînd coctailurile, Paradine rosti peste umăr:

— Astea sînt pure speculaţii, nu-i aşa? Din cîte înţeleg, afirmaţi că bebeluşii au o cultură a lor, ba chiar un standard înalt de inteligenţă.

— Nu neapărat. Să ştiţi că nu există o ştachetă. Eu spun doar atît: copiii gîndesc altfel decît noi. Nu neapărat **mai bine** – asta este o chestiune de valoare relativă, însă, fac conexiuni diferite. Se încruntă, căutîndu-şi cuvintele.

— Poveşti, mormăi Paradine oarecum grosolan dar de fapt, îngrijorat în privinţa Emmei. Bebeluşii nu au alte simţuri decît noi.

— Cine a spus aşa ceva? întreba Holloway. Ei îşi folosesc mintea în

mod diferit, atît şi nimic mai mult. Este, totuşi, suficient!

— Încerc să înţeleg, rosti încet Jane. Mă gîndesc la mixerul meu. Amestecă maioneza şi piureul, dar poate stoarce şi portocale.

— Cam aşa ceva. Creierul este un coloid, o maşinărie foarte complicată. Nu ştim multe despre posibilităţile sale. Nu ştim nici măcar cît poate cuprinde. Însă, **se ştie** că mintea devine condiţionată o dată cu maturizarea individului. Ea urmează anumite trasee familiare şi majoritatea gîndirii ulterioare este structurată pe nişte direcţi considerate ca atare. De exemplu, această jucărie. Holloway atinse abacul. Aţi încercat-o?

— Puţin răspunse Paradine.

— Dar nu prea mult, aşa este?

— Mda...

— De ce?

— Este lipsită de sens, se plînse Paradine. Orice problemă trebuie să aibă o logică, însă unghiurile alea aiurea...

— Mintea v-a fost condiţionată de Euclid. Asta-i cauza pentru care... obiectul acesta ne plictiseşte şi pare lipsit de sens. Dar un copil nu ştie nimic despre Euclid. O geometrie diferită de a noastră nu-l şochează ca fiind lipsită de logică. El crede ceea ce vede.

— Nu cumva vreţi să spuneţi că jucăria asta are o extensie într-o a patra dimensiune? întrebă Paradine

— Vizual nu, oricum, nega Holloway. Eu spun doar că minţile noastre, condiţionate de Euclid, nu văd în acest obiect decît o încîlceala ilogica de sîrme. Dar un copil – şi în special un prunc – ar putea să vadă mai multe. Nu din primul moment. Ar fi o problemă, desigur. Numai că un copil n-ar fi handicapat de prea multe prejudecăţi.

— Scleroza arterelor gîndirii, interveni Jane.

Paradine nu era convins.

— Atunci, un copil ar putea calcula mai bine decît Einstein? Nu, nu voiam să spun asta... Înţeleg cam ce vreţi să afirmaţi. Atît doar că...

— Bine, fiţi atent. Să presupunem că exista doua feluri de geometrie – mă limitez tocmai pentru a fi mai clar. Geometria noastră, euclidiană, şi o alta, căreia o să-i spunem X. X nu prea are multe legături cu Euclid. Ea se bazează pe teoreme diferite. Doi şi cu doi nu fac neapărat patru: pot face y_8, sau un număr iraţional. Mintea unui prunc nu este încă condiţionată, decît prin intermediul unor factori oarecum nesiguri, ce ţin de ereditate şi de mediul de viaţă. Învăţaţi un copil geometria euclidiană...

— Sărmanul copil, făcu Jane.

Holloway îi aruncă o privire iute.

— Noţiunile de bază... Blocurile alfabetice... Matematica, geometria, algebra – acestea vin mai tîrziu. Suita aceasta de materii, de cunoştinţe, ne este familiară. Pe de alta parte, învăţaţi-l pe copil principiile de bază ale logicii X.

— Blocuri? Ce fel?

Holloway privi abacul.

— Pentru noi este lipsit de sens. Dar noi am fost condiţionaţi de Euclid.

Paradine îşi turnă un whisky sec.

— Destul de neplăcut. Nu vă limitaţi la matematică.

— Exact! Nu limitez nimic. Cum aş putea? Nu sînt condiţionat logicii X.

— Ăsta este răspunsul, făcu Jane oarecum uşurată. Cine a făcut-o? Trebuie să fie o persoana destul de remarcabilă pentru a realiza ceea ce nouă ne par drept jucării.

Holloway încuviinţă, clipind din ochi înapoia lentilelor groase.

— S-ar putea să existe asemenea persoane.

— Unde?

— S-ar putea să prefere anonimatul.

— Superoameni?

— Aş fi şi eu curios să aflu. Vedeţi, apare din nou chestiunea ştachetei. După standardele noastre, persoanele acestea par uluitoare, din anumite puncte de vedere. Din alte puncte de vedere, pot părea destul de limitate. Nu este o diferenţă cantitativă, ci una calitativa. Ele **gîndesc** altfel Şi sînt sigur că noi putem face lucruri pe care ele nu pot să le facă.

— Poate că nu vor, interveni Jane.

Paradine ciocăni mecanismul topit de pe cutie

— Dar asta? Implică...

— Un scop, desigur.

— Transport?

— Este primul lucru la care ne putem gîndi. Dacă este aşa, cutia putea veni de oriunde.

— Unde – lucrurile – sînt – diferite? întrebă apăsat Paradine.

— Exact. Din spaţiu, sau chiar din timp. Nu ştiu; sînt doar psiholog. Din nefericire şi eu sînt condiţionat de Euclid.

— Locul acela trebuie să fie tare ciudat, spuse Jane. Denny, jucăriile astea să dispară.

— Asta şi intenţionez.

Holloway ridică cubul de cristal.

— I-aţi chestionat amănunţit pe cop?

— Da, răspunse Paradine. Scott spunea ca atunci cînd a privit cubul pentru prima oară, înăuntru se aflau omuleţi. L-am întrebat ce se găseşte acum înăuntru.

— Ce-a răspuns? se apleca înainte psihologul.

— Că se construieşte un loc. Exact cuvintele astea mi le-a spus. L-am întrebat cine îl construieşte – omuleţii? Nu mi-a putut explica.

— Nu. Era de aşteptat, murmura Holloway. Trebuie să fie ceva progresiv. De cît timp au copiii jucăriile?

— Cred ca de vreo trei luni.

— Timp suficient. Vedeţi, o jucărie perfectă este atît educativă cît şi mecanică. Trebuie să facă un lucru care îl poate interesa pe copil şi, în acelaşi timp, să-l educe, preferabil în mod inconştient. La început probleme simple. Mai tîrziu.

— Logica X, şopti Jane albă la faţă.

Paradine înjură încetişor.

— Emma şi Scott sînt perfect normali!

— Ştiţi cum le lucrează minţile... acum?

Holloway nu urmă ideea. Învîrtea în mîini păpuşa.

— Ar fi interesant de cunoscut condiţiile locului de proveniență a acestor obiecte. Inducţia nu ajută însă prea mult. Lipsesc mulţi factori. Nu putem vizualiza o societate bazata pe factorul X un mediu adaptat minţilor care gîndesc conform structurilor X. De pilda, reţeaua aceasta luminoasă din păpuşi. Ar putea fi absolut orice. Ar putea exista în interiorul nostru, dar n-am descoperit-o încă. Atunci cînd vom găsi calea cea bună... înălţă din umeri: Ce părere aveţi de asta?

Era un glob purpuriu, cu diametrul de cinci centimetri. Cu o protuberanţă pe suprafaţă.

— Cine ar putea face ceva cu el?

— Scott? Emma?

— Nu l-am văzut pînă acum vreo trei săptămîni Apoi, Emma a început să se joace cu el. Paradine îşi muşcă buza. După aceea şi Scott a devenit interesat.

— Cam ce făceau?

— Îl ţineau în faţa lor şi-l mişcau înainte şi înapoi. Nici o mişcare mai aparte.

— Nici o mişcare euclidiana, îl corectă Holloway. La început, nu puteau

pricepe scopul jucăriei. Trebuiau să se înveţe cu ea.

— Ce oribil făcu Jane.

— Nu şi pentru ei. Probabil că Emma înţelege mai repede decît Scott factorul X, deoarece mintea ei nu este condiţionată încă acestui mediu.

— Îmi amintesc multe lucruri pe care le făceam pe cînd eram copil, rosti Paradine. Chiar pe cînd eram mic de tot.

— Şi?

— Eram... nebun?

— Lucrurile pe care nu vi le amintiţi reprezintă criteriile nebuniei, răspunse Holloway. Utilizez cuvîntul „nebunie" doar ca un simbol convenabil desemnînd abaterea de la norma umană cunoscută. Standardul arbitrar al integrităţii mintale.

Jane lăsă paharul din mînă.

— Domnule Holloway, aţi spus ca inducţia este dificila. Mie mi se pare însă că faceţi caz de ea din prea puţine indicii. La urma urmei aceste jucării...

— Sînt psiholog şi m-am specializat în copii. Nu sînt judecător. Aceste jucării înseamnă atît de mult pentru mine tocmai pentru că înseamnă atît de puţin.

— S-ar putea să greşiţi.

— Ar fi mai bine. Aş dori să examinez copiii.

Jane se ridică brusc

— Cum?

După ce Holloway îi explică, ea încuviinţa, deşi cu o uşoară ezitare.

— Bine. Nu sînt însă cobai.

Psihologul îşi agită mîinile grăsuţe.

— Doamnă dragă! Nu sînt un Frankestein Pentru mine, factorul primordial este individul – lucru firesc, deoarece mă ocup de creier. Dacă este ceva în neregulă cu puştii, vreau să-i vindec.

Paradine lăsă ţigara şi privi fumul albăstrui ce se unduia în sus.

— Puteţi pune un diagnostic?

— O să încerc. Asta este tot ce pot spune. Dacă minţile lor, încă nedezvoltate, au fost cuplate pe canalul X, este necesar să le readucem înapoi. Nu spun că ar fi măsura cea mai inteligentă dar este impusă de standardele noastre. La urma urmei, Emma şi Scott vor trăi în această societate.

— Mda. Mda. Nu cred ca s-a întîmplat cine ştie ce... Par absolut normali.

— Aparent se poate. N-am nici un motiv să se comporte anormal, nu?

Şi cum puteţi spune dacă gîndesc diferit?

— O să-i chem, rosti Paradine.

— Fiţi cît mai natural, da? Nu vreau să se autocenzureze.

Jane arată cu bărbia spre jucării.

— Lăsaţi-le acolo, încuviinţă Holloway.

După ce Emma şi Scott sosiră, psihologul nu-i întrebă nimic direct. Izbuti să-l atragă pe Scott, pe nesimţite, în conversaţie, aruncînd ici-colo cuvinte cheie. Nimic evident, ca un test de cuvinte asociate; pentru aşa ceva este necesară cooperarea subiectului.

Cel mai interesant lucru se petrecu atunci cînd Holloway luă abacul.

— Vrei să-mi arăţi şi mie cum funcţionează?

Scott ezită.

— Da, domnule... Aşa...

Mişca cu abilitate o bilă prin labirint, într-o linie încîlcita, atît de iute încît nimeni nu a fost sigur dacă, în cele din urmă, bila dispăruse sau nu. S-ar putea să fi fost numai iuţeală de mînă. Apoi, iarăşi...

Încercă şi Holloway. Scott îl privi, strîmbînd din nas.

— Aşa este bine?

— Nţt... Trebuie să ajungă **acolo...**

— Aici? De ce?

— Păi. Numai aşa poate fi făcut să meargă.

Holloway era însă condiţionat de Euclid. Nu exista nici un motiv pentru ca bila să alunece de pe o anumită sîrmă pe alta. Părea un factor aleator. De asemenea, Holloway îşi dădu brusc seama: anterior, cînd îi arătase Scott, bila nu avusese aceeaşi traiectorie. Cel puţin, aşa i se părea lui.

— Vrei să-mi arăţi încă o dată?

Scott mai arătă o dată şi încă o dată. Holloway clipi înapoia ochelarilor. Aleator, da şi variabil: de fiecare dată, Scott deplasase bila pe un alt traseu.

Cu toate acestea, nici unul dintre adulţi nu putea spune dacă bila dispărea sau nu. Dacă s-ar fi aşteptat să o vadă dispărînd, reacţiile lor ar fi fost diferite.

În cele din urma, nu se rezolvă nimic. Pe cînd îşi lua rămas bun, Holloway păru stînjenit.

— Pot să mai revin?

— Aş dori, răspunse Jane. Oricînd. Credeţi încă...

Bărbatul încuviinţă,

— Minţile lor nu reacţionează normal. Sînt inteligenţi, dar am impresia incredibilă ca ei ajung la soluţii într-un mod pe care noi nu-l înţelegem.

Parcă ar folosi algebra, pe cînd noi utilizăm geometria. Concluziile sînt aceleaşi dar diferă căile de ajungere la ele.

— Ce-i cu jucăriile? întreba Paradine.

— Ascundeţi-le. Aş dori să le împrumut, dacă se poate...

În noaptea aceea, Paradine nu dormi prea bine. Paralela făcută de Holloway fusese prost aleasă. Ducea la teorii care te puneau pe gînduri. Factorul X... Copiii utilizau echivalentul unei gîndiri algebrice, în timp ce adulţii aveau o gîndire geometrică.

Corect. Numai că...

Algebra îţi oferă soluţii pe care geometria nu le poate da. Deoarece există termeni şi simboluri ce nu pot fi exprimate geometric. Dacă logica X ducea la concluzii de neacceptat pentru mintea unui adult?

— La dracu! şopti Paradine. Jane se foi lîngă el.

— Iubitule? Nici tu nu poţi să adormi?

— Nu.

Se ridică şi trecu alături. Emma dormea liniştita, ca în îngeraş, cu braţul în jurul ursuleţului. Prin uşa deschisă, Paradine zărea, pe pernă, capul lui Scott. Jane veni în prag, lîngă el. O cuprinse cu braţul.

— Sărăcuţii, murmură ea. Şi Holloway îi numea nebuni. Cred că noi sîntem cei nebuni, Dennis.

— Da. Avem vedenii.

Scott se foi în somn. Fără să se trezească, bolborosi ceva asemănător unei întrebări, deşi nu părea să fie într-o limba cunoscută. Emma gemu şi ea încetişor, ca un mieunat de pisică.

Nici unul nu se trezise. Continuau să doarmă.

Paradine se gîndi însa – şi o durere îl săgetă prin trup – că Scott o întrebase ceva pe Emma şi fetiţa îi răspunsese.

Minţile lor se schimbaseră într-atît de mult încît şi... somnul le era diferit?

Îşi alungă gîndul.

— O să răceşti. Hai înapoi în pat. Vrei să bei ceva?

— Aşa cred, răspunse Jane privind-o pe Emma. Mîna i se întinse orbeşte spre fetiţă; o retrase şi adaugă: Haide, să nu-i trezim.

Băură puţin coniac, în tăcere. După ce adormi, Jane plînse în somn.

Scott nu era treaz, dar creierul lui lucra încet şi atent. Astfel:

„Vor lua jucăriile. Bărbatul cel gras poate listava periculos. Însă direcţia Ghorică nu iese... evankrus dun nu le are. Intransdecţie... strălucitor şi

luminos... Emma... Acum este mai khopranikă decît... tot nu văd cum să... thavarar lixery distan...”

O părticică din gîndurile lui Scott puteau fi înţelese. Emma însă se condiţionase mult mai repede factorului X.

Şi ea gîndea.

Nu ca un adult, sau un copil. Nici măcar ca o fiinţă umană. Poate doar ca o fiinţă umană de un tip şocant de nefamiliar pentru „genus homo”.

Uneori pînă şi lui Scott îi venea greu să-i urmărească logica.

Dacă n-ar fi fost Holloway, viaţa ar fi intrat într-o rutină aproape normală. Jucăriile nu mai erau pomenite. Emma continua să fie fericită cu păpuşile şi formele pentru nisip. Scott se preocupa de baseball şi de trusa chimică. Făceau tot ceea ce făceau şi alţi copii, arătînd puţine, chiar deloc, străfulgerări ciudate. Holloway părea să fi fost un alarmist.

Încercase jucăriile şi obţinuse rezultate stupide. Trasase nenumărate grafice şi diagrame, corespondase cu matematicieni, ingineri, şi alţi psihologi şi aproape că înnebunise, căutînd să găsească scopul construcţiei obiectelor. Cutia însăşi, cu mecanismul ei enigmatic, nu spunea nimic. O mare parte a mecanismului era topit. Dar jucăriile...

Orice cercetare era dată peste cap de factorul aleator. Deşi denumirea era pur semantică, Holloway era convins că nu era tocmai aleator. Nu avea însă suficiente date. De exemplu, nici un adult nu putea lucra cu abacul. Şi, prevăzător, Holloway nu lăsase nici un copil să se joace cu obiectul.

Cubul de cristal era tot atît de criptic. Arata o sumedenie de culori ţipătoare, care uneori se deplasau. Prin asta, aducea cu un caleidoscop, deşi, învîrtindu-l şi sucindu-l, nu intervenea nici o modificare. Din nou factorul aleator.

Sau, mai degrabă, necunoscutul. Structura X. În cele din urmă, Paradine şi Jane reveniră la un soi de indiferenţă, cu senzaţia că copiii se vindecaseră, acum cînd cauza fusese îndepărtată. Siguri de acţiunile Emmei şi ale lui Scott, părăsiseră orice griji.

Copiilor le plăcea să înoate, să se plimbe cu bicicleta, să meargă la filme şi să se joace cu jucăriile normale la vîrsta lor. Este adevărat că nu stăpîneau unele jucării mecanice, care implicau o anumită logică. De pildă, un glob tridimensional, care trebuia construit din elementele componente desfăcute, jucărie pe care, ce-i drept, abia o înţelesese Paradine.

Din cînd în cînd, mai existau însă scăpări. Într-o sîmbătă după-amiază, Scott se plimba cu bicicleta împreună cu tatăl său şi se opriseră pe vîrful unui deal. Sub ei se întindea o vale superbă.

— Drăguţă, nu-i aşa? remarcase Paradine.

Scott privise cu gravitate peisajul.

— E complet greşit.

— Ce-e-e?

— Nu ştiu.

— Ce este greşit?

— Tii... Scott căzu într-o tăcere uluită. Nu ştiu...

Copiilor le lipsiră jucăriile, dar nu mult timp. Emma se readaptă cel mai uşor, deşi Scott mai strîmba din nas. Ducea discuţii de neînţeles cu sora lui şi studia hîrtiile mîzgălite de ea. Parcă o consulta, atunci cînd apăreau probleme dificile, care îl depăşeau.

Dacă Emma înţelegea mai mult, Scott avea o inteligenţă mai practică şi, în plus, dovedea abilitate manuală. Construi un mecanism cu trusa lui Mecano, însă rămase dezamăgit. Cauza nemulţumirii sale era tocmai ceea ce îl făcuse pe Paradine să răsufle uşurat atunci cînd văzuse construcţia. Era exact ceea ce ar fi făcut orice băiat de vîrsta lui Scott: ceva vag asemănător unei nave cubiste.

Era chiar prea normală pentru a-l mulţumi pe Scott. O întrebă pe Emma mai multe lucruri, dar numai între patru ochi. Ea se gîndi un timp apoi făcu alte mîzgăleli, cu un creion ţinut cu stîngăcie.

— Poţi citi lucrurile astea? îşi întrebă Jane fiul într-o dimineaţă.

— Nu le citesc. Înţeleg ceea ce vrea ea. Nu întotdeauna. Dar de cele mai multe ori.

— Este o scriere?

— N-nu. Nu este ceea ce **pare.**

— Simbolism, sugeră Paradine peste ceaşca de cafea.

Jane îl privi cu ochii lărgiţi:

— Denny...

El clipi şi scutură din cap. Mai tîrziu, pe cînd era singuri, îi spuse.

— Nu te lăsa influenţată de Holloway Nu sugeram faptul că puştii se înţeleg într-un grai necunoscut nouă. Dacă Emma desenează un pătrat şi spune că este o floare, asta nu este decît o regulă arbitrară... Scott o ţine minte. Data viitoare, cînd ea face acelaşi pătrat sau încearcă să-l facă... asta este!

— Mda, pufni Jane. Ai observat că în ultima vreme Scotty citeşte foarte mult?

— Am văzut. Totuşi, nimic deosebit. Nici Kant. Nici Spinoza.

— Răsfoieşte cărţile, doar atît.

— Aşa făceam şi eu la vîrsta lui, răspunse Paradine şi plecă să-şi ţină cursurile de dimineaţă.

Prînzi cu Holloway, lucru care devenise o obişnuinţă zilnică şi-i povesti de încercările literare ale Emmei.

— Aveam dreptate cu simbolismul, Rex?

Psihologul încuviinţă.

— Da. Limbajul nostru nu este, de altfel, decît un simbolism arbitrar. Cel puţin în aplicaţiile lui. Uită-te aici. Desenă pe şerveţel o elipsă îngustă. Ce-i asta?

— Adică... ce reprezintă?

— Da. Ce îţi sugerează? Poate fi o reprezentare aproximativă a... ce anume?

— Multe, răspunse Paradine. Un pahar din hîrtie văzut de sus... Un ou prăjit... O felie de franzelă... O ţigara de foi..

Holloway adăugă desenului un triunghi cu vîrful într-unul din capetele elipsei. Ridică privirea spre Paradine.

— Un peşte, răspunse bărbatul imediat.

— Simbolul, familiar pentru noi, al unui peşte. Chiar fără aripioare, ochi sau gură îl putem recunoaşte. Deoarece am fost condiţionaţi să identificăm această formă particulară cu imaginea noastră mentala a unui peşte. Baza unui rebus... Un simbol care pentru noi înseamnă mai mult decît vedem pe hîrtie. Ce-ţi trece prin minte, atunci cînd priveşti desenul acesta?

— Păi... cum... un peşte!

— Continuă... Ceea ce vizualizezi – totul!

— Aripioare, rosti încet Paradine, privind în gol. Apă... Spumă... Ochiul unui peşte... Solzi... Culori...

— Deci, simbolul reprezintă mai mult decît ideea abstractă de „peşte”. Observa că simbolul este un substantiv, nu un verb. Ştii, este mai greu să simbolizezi acţiunile. Oricum... să o luăm invers. Să presupunem că doreşti să simbolizezi un substantiv, să zicem „pasăre”. Desenează-l.

Paradine desenă doua arce unite, cu concavităţile în jos.

— Simbolul cel mai comun, încuviinţă Holloway. Tendinţa obişnuită este de a simplifica. Mai ales atunci cînd un copil vede ceva pentru prima dată şi are puţini termeni de comparaţie. El încearcă să identifice lucrul cel nou cu ceea ce îi este deja familiar. Ai văzut vreodată cum desenează un copil oceanul?

Nu aşteptă un răspuns, ci continuă:

— O serie de unghiuri. Asemănătoare liniei frînte trasate de un seismo-

graf. Cînd am văzut Pacificul pentru prima oară, aveam vreo trei ani. Îmi amintesc destul de bine. Părea... ascuţit. O cîmpie plană, înclinată cu un anumit unghi. Valurile erau triunghiuri regulate, cu vîrfurile în sus. De fapt, nu le vedeam stilizate aşa, dar mai tîrziu, amintindu-mi, a trebuit să găsesc un termen de comparaţie familiar. Acesta este singurul mod de a conceptualiza un lucru inedit. Copilul obişnuit încearcă să deseneze triunghiurile acelea regulate, dar coordonarea lui este încă defectuoasă. El obţine o linie de tipul seismogramei.

— Şi, ce vrei să spui cu asta?

— Un copil vede oceanul, îl stilizează. Schiţează un desen care, în concepţia lui, simbolizează oceanul. Mîzgălelile Emmei ar putea fi tot simboluri. Nu vreau să spun că în ochii ei lumea arata altfel – poate mai luminoasă, mai clară, mai directă şi ceva mai complicată decît o percepe ea. Vreau să spun că procesele ei de gîndire sînt diferite, că ea traduce ceea ce vede în simboluri neobişnuite.

— Crezi încă...

— Da. Mintea ei a fost condiţionată într-un alt mod. S-ar putea ca ea să descompună ceea ce vede în elemente simple, evidente, dînd acestor elemente o semnificaţie pe care noi n-o putem înţelege. Ca şi abacul. A văzut o logică în el, deşi pentru noi era ceva complet aleator.

Paradine se hotărî brusc să renunţe la prînzurile cu Holloway. Tipul era un alarmist. Teoriile lui erau mai fantastice ca oricînd şi utiliza orice, potrivit sau nu, care le putea susţine. Rosti, oarecum, sardonic:

— Vrei să spui că Emma comunică cu Scott într-un limbaj necunoscut?

— În simboluri pentru care ea n-are cuvinte. Sînt convins că Scott înţelege multe din aceste... mîzgăleli. Pentru el, un triunghi isoscel poate reprezenta orice, chiar şi un substantiv comun. Cineva care nu ştie nimic de chimie sau fizica ar înţelege ce înseamnă H_2O? Şi-ar da el seama că simbolul poate evoca imaginea unui ocean?

Paradine nu răspunse. Îi povesti, însă, lui Holloway despre remarca surprinzătoare a lui Scott în faţa văii privite de pe culme. După o clipă, regretă impulsul, deoarece psihologul se porni iarăşi:

— Structura gîndirii lui Scott determină un total care nu-l egalează pe cel al acestei lumi. Poate că, în mod inconştient, el aşteaptă să vadă lumea din care au sosit jucăriile acelea.

Paradine nu-l mai asculta; era sătul. Copiii se dezvoltau normal şi singurul factor sîcîitor era Holloway însuşi. În aceeaşi seară, Scott manifesta însă un interes deosebit – abia mai tîrziu semnificativ – pentru ţipari.

Istoria naturală nu putea prezenta nici un rău. Paradine explică răbdător tot ce cunoştea despre ţipari.

— Dar unde îşi depun icrele? Sau nu le depun?

— Asta continua să reprezinte un mister. Locul lor de împerechere şi naştere este necunoscut. Poate în Marea Sargaselor sau în adîncuri, unde presiunea poate ajuta la ejectarea din pîntece.

— Curios, rosti Scott, gîndindu-se profund.

— Somonii fac cam acelaşi lucru. Merg în susul rîurilor ca să-şi depună icrele. Paradine continua cu detalii. Scott era fascinat.

— Dar e **bine,** tăticule. S-au născut în rîu, iar cînd învaţă să înoate, coboară în ocean. Apoi se întorc şi depun icrele, nu?

— Exact.

— Numai că ei nu se **întorc,** medită Scott. Şi-au trimis doar icrele...

— Ar trebui un ovipozitor foarte lung, spuse Paradine şi adaugă cîteva detalii referitoare la oviparitate.

Băiatul nu era pe deplin satisfăcut.

— Florile, replică el, îşi trimit seminţele la mare distanţă.

— Da, dar nu le pot dirija. Nu toate găsesc pămînt fertil.

— Însa ele nu au creier. Tăticule, de ce oamenii trăiesc **aici?**

— În Glendale?

— Nu... **aici.** Peste tot. Cred că mai sînt şi alte locuri.

— Te referi la celelalte planete?

Scott ezită.

— Toate sînt numai... părţi ale... locului cel mare. Seamănă cu rîul în care merg somonii. De ce oamenii nu coboară la ocean, atunci cînd cresc?

Paradine îşi dădu seama ca Scott vorbea figurativ. Simţi un fior scurt. Oceanul?

Puii speciilor nu sînt condiţionaţi să trăiască în lumea părinţilor lor. Ei intră în lumea respectivă după ce s-au dezvoltat îndeajuns. Mai tîrziu, se împerechează. Ouăle fecundate sînt îngropate în nisip, în susul rîului, unde, mai tîrziu, produc.

Şi ei învaţă. Instinctul singur, este fatal de lent. Mai cu seamă în cazul unei anumite rase. Incapabilă să se descurce în lumea aceasta, incapabilă să se hrănească, să bea sau să supravieţuiască, dacă altcineva, prevăzător, n-a intuit toate astea.

Copiii, hrăniţi şi îngrijiţi, vor supravieţui. Vor exista incubatoare şi roboţi. Vor supravieţui, dar nu vor şti cum să înoate în josul curentului, spre lumea mult mai vastă a oceanului.

De aceea, trebuie învăţaţi. Trebuie educaţi şi condiţionaţi în multe feluri.

Subtil, fără dureri, fără senzaţia obligaţiei. Copiilor le plac jucăriile care fac lucruri. Iar dacă jucăriile acelea te şi învaţă în acelaşi timp...

*
* *

Paradine îl abandonase pe Holloway. Jane îl detesta, natural de altfel, pentru că ea dorea numai să-şi potolească temerile. Acum, de cînd Scott şi Emma se comportau normal, Jane se simţea mulţumită. Era o mulţumire căreia Paradine nu i se putea asocia cu totul.

Scott continua să-i prezinte Emmei diferite construcţii spre aprobare. De obicei, ea clătina din cap. Uneori, privea neîncrezătoare. Foarte rar, încuviinţa. Urma apoi o oră laborioasă de mîzgăleli aiurea pe bucăţele de hîrtie şi Scott, după ce studia notaţiile, aranja şi rearanja pietrele, piesele mecanice, mucurile de lumînări şi celelalte gunoaie. În fiecare zi, servanta le arunca, făcînd curăţenie, şi în fiecare zi Scott o lua de la început.

Binevoi să-i explice cîte ceva tatălui său uluit, care nu înţelegea principiul şi rostul jocului.

— Dar de ce stă pietricica asta tocmai aici?

— Este tare şi rotundă, tăticule. Aici **trebuie** să stea.

— Dar şi asta este tare şi rotundă.

— Asta are vaselină pe ea. Cînd ajungi aşa departe, nu vezi **doar** un obiect tare şi rotund.

— După aceea ce vine? Lumînarea?

Scott privi dezgustat.

— Aia vine la sfîrşit. Acum vine inelul de fier.

Paradine se gînd. Că totul semăna cu drumul unui cercetaş prin pădure, cu marcajele unui labirint. Exista însă, iarăşi, o variabilă aleatoare. Logica se oprea – logica obişnuita – înaintea motivaţiilor lui Scott de aranjare a pieselor aşa cum o făcea el.

Paradine plecă. Peste umăr, îl văzu pe Scott scoţînd din buzunar un ghemotoc de hîrtie şi un creion şi îndreptîndu-se spre Emma, care stătea ghemuită într-un colţ, gîndindu-se.

Mda...

Jane prînzea cu unchiul Harry, iar în după-amiaza aceea fierbinte de du-

minică nu prea aveai ce să faci, decît să citeşti ziarele. Paradine luă un „Collins”, se aciui în locul cel mai răcoros pe care-l putu găsi şi se cufundă în lectură.

După vreo oră, îl trezi din moţăială un tropăit de paşi la etaj. Glasul lui Scott striga triumfător:

— Asta este, mototol! Haide...

Paradine se ridică repede, încruntîndu-se. Cînd ieşi în hol, telefonul începu să ţîrîie. Jane promisese să sune...

Puse mîna pe receptor şi auzi glasul Emmei chicotind agitat. Se încruntă. Ce naiba se întîmplă la etaj?

— Uite! ţipă Scott. Asta-i calea!

Cu nervii inexplicabil de încordaţi, Paradine uită de telefon şi urcă scările în goană. Uşa camerei lui Scott era deschisă.

Copiii dispăreau.

Se topeau în fragmente, ca fumul în vînt, sau ca mişcarea într-o oglindă deformată. Dispăreau, mînă în mînă, într-o direcţie pe care Paradine n-o putea înţelege şi, pînă ce clipi, ei nu mai erau.

— Emma! făcu el cu gîtlejul uscat. Scotty!

Pe covor se zărea o construcţie din hîrtii, pietricele. Un inel de fier... gunoaie. O structură aleatoare. Un ghemotoc de hîrtie zbură spre Paradine.

Îl prinse în mod reflex.

— Copii! Unde sînteţi? Nu vă ascundeţi...

Emma! SCOTTY!

La parter, telefonul îşi opri ţîrîitul ascuţit, monoton. Paradine privi ghemotocul de hîrtie.

Era o pagină ruptă dintr-o carte. Textul era subliniat şi adnotat pe margini de mîzgălelile lipsite de sens ale Emmei. O strofă de patru versuri fusese într-atît de subliniată şi mîzgălită încît era aproape de necitit, dar Paradine cunoştea bine „Peripeţiile Alisei în lumea oglinzii”. Memoria îi completa versurile.

Străminã şi pietrele murcoase
    Se învîrtesc şi pivotează-n plastă –
Frazbile toate, şi granchioase –
    Iar clipele te trec prin poarta vastă.

Este o prostie, se gîndi el. A spus-o Coco Cocou din „Alise”. O plastă este cercul de iarbă din jurul unui ceas solar. Ceas... Timp... Ceva în

legătură cu timpul... Cu multă vreme în urmă, Scotty îl întrebase ce este o plastă. Simbolism...

„Strămină...”

O formulă matematică perfectă, care oferea toate condiţiile într-un limbaj simbolic înţeles în cele din urmă de copii. Gunoaiele de pe podea... Pietrele trebuiau să fie murdare şi lunecoase – vaselina? – şi plasate într-o anumită poziţie, încît să se rotească şi balanseze.

Nebunie!

Pentru Emma şi Scott nu fusese însă nebunie. Ei gîndiseră altfel. Folosind logica X. Notele făcute de EMMA pe pagină... reprezentau traducerea versurilor lui Carroll în simboluri care puteau fi înţelese atît de ea cît şi de Scott.

Variabila aleatoare fusese descoperită de copii. Îndepliniseră condiţiile ecuaţiei spaţio-temporale. „Iar clipele te trec prin poarta vastă...”

Paradine emise un scîncet slab, adînc, în fundul gîtlejului. Privi structura lipsită de sens de pe covor. Dacă ar fi putut s-o urmeze, aşa cum făcuseră copiii... Dar nu putea... Construcţia nu avea nici un înţeles. Variabila aleatoare îl depăşea. Era condiţionat de Euclid.

Chiar dacă înnebunea, tot n-ar fi reuşit. Ar fi fost tipul greşit de „nebunie”...

Creierul i se oprise de-a mai gîndi. Faza de oroare uluită avea să treacă... după cîteva clipe. Boţi hîrtia între degete.

— Emma, Scotty, rosti el cu o voce stinsă care nu aştepta nici un răspuns.

Lumina soarelui se strecura prin ferestrele deschise. Strălucind pe blana aurie a ursuleţului. La parter telefonul reîncepu să ţîrîie.

Traducere de MIHAI DAN PAVELESCU